

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת האזינו

אור

מילה אחת יכולה להולל מהפך:

דברים פרק לב (א) האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: (ב) יערף פמטר לקחי תזל פטל אמרתי בשעירם עלי דשא וכרביבים עלי עשב: (ג) פי שם יקנן אקראו הבו גדל לאלהינו: ואמרו חז"ל בספרי דברים פרשת האזינו פיסקא שו מנין שעונים אמן אחר המברך שנאמר הבו גדל לאלהינו. 1.

רופא חזר בתשובה בגלל אמן:

נפתח בסיפור רופא בעל תשובה שעלה לארץ ישראל מארצות הברית ומשמש בבית חולים "מעייני הישועה", מספר כך מדוע חזר בתשובה: פעם הגיע אליי חולה מסוכן מאוד, שכל מערכות הגוף שלו הפסיקו לעבוד כראוי ר"ל. חולה מסוכן שנתרו לו ממש מספר ימים לחיות. כשהתייעצתי עם כמה רופאים בכירים, החלטנו שרק עם ניתוח מסובך ומורכב אפשר להותירו בחיים עוד כששה חדשים. הניתוח המדובר יקר מאוד, וגם ממתנינים לו יסורים גדולים עד למאוד. כשהצגנו את המצב לבני המשפחה והאפשרויות העומדים לצידם, השיבו שהם מבקשים להפנות את השאלה לפני רבם, הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ושהוא יכריע מה לעשות בנידון. כששמעתי את בקשתם החלטתי שאני בעצמי אלך לרבי משה זצ"ל, להציג את השאלה, בכדי שאוכל להסביר לו את כל הסברות סביב הנושא, וגם לשמוע ממקור ראשון את דעתו הקדושה. כשהגעתי לרבי משה זצ"ל והצגתי בפניו את השאלה – דמעות ירדו מעיניו. קרוב לעשרים דקות ישב ובכה. היות והחולה היה מתלמידיו וכבר לא שמע ממנו הרבה זמן, כעת כשנודע לו שהוא נמצא במצב כה קשה, בכה עד למאוד. אחרי שהסברתי לו את כל הנושא וכל האפשרויות העומדות לנו, ביקש ממני רבי משה זצ"ל שאמתין עד למחרת, עקב שהוא רוצה לחשוב ולהחליט ביישוב הדעת.

למחרת כשהזרתי אליו לשמוע את תשובתו אמר לי: לנתח! אתה תעשה מה שביכלתך להחזיקו בחיים כמה שאפשר, ואנחנו נעשה מה שמוטל עלינו להתפלל לרפואתו ונבקש בשבילו שנים ארוכות. כששאלתי אותו למה הכריע לנתח, הסביר את החלטתו ומקור אמונתו כי החולה יאריך ימים: הצי שנה הוא יזכה לענות "אמן" על כמה וכמה ברכות, מלאך יוצר מכל "אמן" שהוא יגיד, כל מלאך ומלאך מאלו האמנים יצטרפו לפמליא של מעלה, והם יעמדו להגן עליו לשמרו ולהמליץ עליו זכות. מובן מאליו, שבתור יהודי-לא-דתי הופתעתי מאוד מהתשובה ומן האמונה והביטחון העז ברבי משה זצ"ל שהחולה יבריא בזכות אמירת "אמן". אל תשכחו שע"פ תורת הרפואה האפשרויות שהיהודי יהיה יותר מ-6 חודשים היו אפשריים, ועם כל זאת הצדיק היה בטוח שהזכות הגדול של עניית "אמן" יעמוד לו ויתבטל גזירה הקשה למעלה מדרך הטבע וכן היה. סיפור זה השפיע מאוד עלי – מסיים בעל התשובה – והחלטתי להתקרב אל היהדות ולהכיר את ה"רופא כל בשר", עד שנהייתי ב"ה בעל תשובה גמור, והכל בכה מילה אחת ויחידה "אמן", שיש בה כמוכח כוחות והשפעות גדולות מאוד.

דברי הזוהר על השכר והעונש על אמן.

עוד כותב הזוהר בפרשת וילך דף רפ"ה ע"א. מי שלא יודע להוקיר שמו של הקב"ה ואינו נזהר לענות אמן בכונה טוב לו שלא נברא, ואמר רב יהודה עליו נאמר ובוזי יקלו, ולא פותחים לו השערים ואינו מתברך, ולעתיד בעוה"ב יורד לאבדון מקום שלא יוצא משם לעולם. לעומת זה מי שיודע להוקיר את השם בזה שעונה אמן בכונה זוכים לשכר גדול בעוה"ז מושך שפע וברכה ויוצא כרוז להוריד את השפע בזכות פלוני, וכאשר מתפללים יוצא כרוז בכל העולמות (ישעיהו כו) פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים אל תקרי אמונים אלא אמנים, ומתקבלת תפילתו, ובעוה"ב פותחים להם כל שערי גן עדן.

עוד הפליגו חז"ל בעונשו של המזלזל באמן:

וכפי גדל החשיבות של האמן הפליגו חז"ל בעונשו, ומבואר במסכת ברכות דף מז ע"א והנה חז"ל החמירו בעונשו של המזלזל באמירת אמן יותר מעבירות המורות כדלקמן: תנו רבנן אין עונין לא אמן הטובה, ולא אמן קטופה, ולא אמן יתומה, ולא ירוק ברכה מפיו. בן עזאי אומר כל העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים, הטופה יתחטפו ימיו, קטופה יתקטפו ימיו, וכל המאריך באמן מאריכין לו ימיו ושנותיו. וכן מבואר בירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק ה, וביאר רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף לד ע"ב אין עונין לא אמן הטובה ולא אמן קטופה ולא אמן יתומה וכו'. הטופה הוא שחוטף המלה ואומר אותה במהירות. קטופה הוא שאינו מזכיר כל האותיות, ויתומה פירשו בירושלמי כגון וכו'.

והכי נפסק בשו"ע אר"ח הלכות תפלה מימן קבר סעיף ה

לא יענה אמן הטופה, דהיינו כאילו האל"ף נקודה בחטף, וכן שלא יחטוף וימחר לענות אותו קודם שיסיים המברך, וכן לא יענה אמן קטופה, דהיינו שמחסר קריאת הנו"ן ואינו מוציאה בפה שתהא ניכרת, (גם לא יפסיק באמצע המלה) (ב"י בשם הערוך), ולא יענה אמן יתומה, דהיינו שהוא חייב בברכה אחת וש"צ מברך אותה וזה אינו שומעה, אף על פי שיודע איזו ברכה מברך הש"צ, מאחר שלא שמעה, לא יענה אחריו אמן, דהוי אמן יתומה. הגה: ויש מחמירין דאפילו אינו מחויב

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

באותה ברכה, לא יענה אמן אם אינו יודע באיזה ברכה קאי ש"צ, דוה נמו מקרי אמן יתומה (טור בשם תשב"ץ), ולא ימתין עם עניית האמן, אלא מיד שכלה הברכה יענה אמן (אבודרהם). ולא יענה אמן קצרה, אלא ארוכה קצת, כדי שיוכל לומר אל מלך נאמן, ולא יאריך בה יותר מדאי, לפי שאין קריאת התיבה נשמעת כשמאריך יותר מדאי. וכן כתב הב"ח פרשת תרומה סעיף יג:

עוד הפליגו חז"ל גדול העונה מהמברך:

במסכת ברכות דף נג ע"ב, וכן במסכת נזיר דף פו ע"ב, והתניא, רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך. וביאר בתיקוני זוהר תקונא תשפרי דף מ ע"א הכונה שצריך לחשוב כשעונה אמן לשילוב של השם ככתבו וכקריאתו ה-ו-י-ה ואדני אשר ביחד עולה בגמטריה צ"א וגם אמן בגמטריה עולה צ"א. ואילו המברך מזכיר רק שם אדני כקריאתו, וכן כיון לזה המהרש"א חידושי אגרות מסכת סוטה דף מ ע"ב.

ביאור האבודרהם שהעונה כאילו בירך שני ברכות:

עוד ביאר נוסף לפי המבואר בבית יוסף אורח חיים סימן קכד אות ו וכתב ה"ר דוד אבודרהם בתחלת ספרו (עמ' ז) בשם ה"ר אברהם ק' שושן ששלוש תפילות שאנו מתפללים בכל יום יש בכל אחת י"ט ברכות ועולים ז"ן ברכות, וראה כמה גדול שכר המתפלל עם הציבור כי בתפילה אחת שמתפלל עמהם נחשב לו שכר כמתפלל ערב ובקר וצהרים ביחד בתפילה אחת, כיצד תפילתו בלחש י"ט, וחייב אדם שלא לדבר בעוד ששליח ציבור מחזיר התפילה ושיכוין לשמוע ברכותיה ושומע כעונה הרי י"ט ברכות אחרות, וחייב אדם לענות אמן אחר כל ברכה וברכה ואמרו ז"ל (ברכות נג:) גדול העונה אמן יותר מן המברך הרי כאילו בירך י"ט ברכות אחרות, נמצא כי בתפילה אחת עם הציבור כתקנה נותנים שכר ז"ן ברכות.

סגולת אמן קורעין גזר דינו של שבעים או מאה שנה:

עוד מבואר במסכת שבת דף קיט ע"ב אמר רבי יהושע בן לוי: 2. כל העונה אמן יהא שמייה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו (והרא"ש גורם של שבעים שנה), וכך מפורש גם בזוהר ויקרא דף כ. והוסיף במדרש קהלת רבה (וילנא) פרשה ט-ז שלענות אמן יהא שמייה רבא בקדיש שאחרי דרשה בכוחו לבטל גזר דין של מאה שנה.

ביטול הגזרות בזכות איש"ר:

עוד מובא באוצר המדרשים (אייזנשטיין) עשרה חרוגי מלכות עמוד תמ"ו 3. שרבי ישמעאל סיפר שראה את שר הפנים בוכה ושאל אותו למה בוכה אמר לו בא תראה הגנזי מרות איזה גזרות קשות וצרות משונות ולמחרת הראה לו עוד יותר גזרות קשות ושאל אותו למי כל הגזרות האלו והשיב לישראל ושאל אותו רבי ישמעאל איך יוכלו לשרוד בכאלה גזרות, אמר לו תדע לך שבשעה שבני ישראל עונים אמן יהא שמייה רבא לא מניחים לגזרות לצאת לפועל וזה התקנה לבטל כל הגזרות.

תינוק ממתני הוא בן עולם הבא

עוד מבואר במסכת סנהדרין דף קי ע"ב אתמר, קטן מאימתי בא לעולם הבא? וכו' תנא משום רבי מאיר: משעה שיאמר אמן, שנאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים, אל תקרי שמר אמנים, אלא שאומר אמן. וכך נפסק בשולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילה סימן קכד סעיף ז הגה: וילמוד יא בניו יג' (כה) הקטנים שיענו: אמן, כי מיד שהתינוק עונה: אמן, יש לו חלק לעולם הבא (כל בו).

אימרת הסבא מקלם כדאי לברוא העולם בשביל ברוך הוא וברוך שמו או אמן:

חשיבות של כל אמן וברוך הוא וברוך שמו עד כדי כך שהיה אומר הסבא מקלם זיע"א כדאי היה לו להקב"ה לברוא את כל העולם כולו ולנהלו ששת אלפי שנים כדי שבכל תולדות האנושות יהיה לו אדם אחד שפעם אחת בחייו יאמר ברוך הוא וברוך שמו או אמן.

מעשה עם ר"ת שפסק בגלל שגדול העונה:

ומבואר במסכת בבא קמא דף צא ע"ב 5. מסופר שפעם אחד חטף לחברו מצוות כיסוי הדם וחייב אותו רבן גמליאל לשלם קנס עשרה זהובים. ומעשה שהיה בזמן רבנו תם שאחד הקדים ועלה לתורה במקומו ורבנו תם פסק היות ואנחנו לא קונסים פטור לשלם לו בגלל שגדול העונה מהמברך ואותו אדם יכל לענות אמן על ברכותיו והוא יותר גדול כך שלא הפסיד כלום. נמצאנו למדים מכאן שכל ברכה וכל אמן עולה עשרה זהובים צא וחשוב שבכל יום יש תשעים אמנים כפול עשר הם תשע מאות זהובים ליום בהנחה שעשרה זהובים שוה עשר דולר אם היו מחלקים לכל מי שיקפיד על כך יוצא כפול שלושים יום הם עשרים ושבע אלף לחודש, כפול שמנה מאות ארבעים חודשים במשך שבעים שנה יוצא עשרים ושניים מליון שש מאות ושמונים אלף זהובים במשך חייו של האדם. מי לא היה מקפיד ומדקדק אם היה מקבל מכום כזה, אך לצערנו האדם אינו מעריך את סגולת האמן ששכרו גדול עשרת מונים מהקנס של עשרה זהובים ועד כמה היה האדם צריך לדאוג שלא להפסיד שום אמן.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

הפוד המסתתר מאחרי כוחה של אמן:

היות וכאשר האדם מכוון באמן ולשבח את בורא העולם באותה מילה הוא בורא מלאך שהוא חייל שלך ועומד ומסנגר עליך בשמים, והרמוז לכך אותיות אמן יוצא בגמטריה תשעים ואחד, וגם שמו של הקב"ה ה-ו-י-ה-ו-אדני יוצא בגמטריה ביחד תשעים ואחד, וכך גם מלאך יוצא בגמטריה תשעים ואחד, הרי שמכל אמן שעונה בכוונה נוצר סניגור ואם נתאר לעצמנו שכל יום עונה תשעים אמונים יוצר לעצמו תשעים מלאכים וכך הולך ומוסיף בכל יום והם החיילים שעומדים בשמים לסנגר טוב על האדם ולבטל כל גזירה רעה.

עצת הבן איש חי:

ובגלל חשיבות התשעים אמונים שתיקנו לכל אדם לאומרם בכל יום כתב מרן הבן איש חי שאם נבצר ממנו להתפלל בציבור וכדומא ונחסרו לו אמונים, יאמר פסוק, ברוך השם לעולם אמן ואמן ארבעים וחמש פעם ובסך הכל תשעים אמונים, וכך היה נוהג תמיד בכדי שלא יחסר לו מהתשעים אמונים.

הנס שהיה עם הגר"ח ואלוהין בגלל אמן:

ועד כמה חביב בשמים עניית אמן עד שנעשה נס עם הגר"ח ואלוהין, שמסופר עליו שהוא היה מקפיד כל ברכה לעשות לפני אחר בכדי שיענו אמן על ברכתו ובלעדי זה לא היה מברך, והנה פעם אחת היה שקוע בסוגיה קשה עד שעות הקטנות בלילה עד שכאב לו הראש כי היה מאוד צמא אך כיון שכולם ישנים לא יכול לברך בלי שאף אחד לא יענה אמן על ברכתו והיה לו מאוד קשה, והנה פתאום שומע נקישות בדלת קם ופתח ורואה אחד מתלמידי הישיבה בא והתנצל לפני הגר"ח שהיות והוא עסוק בסוגיה קשה ולא הצליח להבין ניסה לבדוק אם עדיין יש אור בבית הרב ילך לשאול ולכן הוא בא כי ראה שיש אור בבית, כמובן קיבלו בשמחה והושיבו אך ביקש ממנו היות ויש לו כאב ראש יברך לשתות ואח"כ יבאר לו הסוגיה ואכן כך היה הגר"ח בירך ושתה וביאר לו הסוגיה היטב ונפרד ממנו, למחרת הגר"ח נכנס לבית המדרש וניגש לאותו תלמיד להודות לו כי בזכותו יכל לשתות, התלמיד תמה מה הרב רוצה ממנו כבוד הרב אני לא הייתי אצל הרב, הגר"ח לא האמין אמר לתלמיד אבל הרי ביקשת שאני יסביר לך את הסוגיה והסברתי לך האינך זוכר, השיב לרב שהוא כלל לא היה בבית הרב, רק אז הבין הגר"ח שנעשה לו נס ונשלח אליהו בדמות התלמיד בכדי שיוכל לענות לו אמן.

מעשה עם הלבוש:

מעשה המסופר ב"עשה פלא" והובא בהרבה ספרים עם בעל הלבוש והרב אבוהב, ובקצרה פעם בעל הלבוש הלך ללמוד אצל הרב אבוהב חכמת התכונה, והזדמן שם פעם שבנו של הרב אבוהב בירך על תפוח והלבוש היה שקוע בלימודו כולם ענו אמן ורק הוא לא ענה, ומיד נידהו הרב אבוהב, הלבוש נהג כדין מנודה שלשים יום ולאחר מכן בא לרבו להבין מדוע השיבו רבו בסיפור שהיה פעם לפני כאלף שנה אשר היו היהודים במדינה של עכו"ם והמלך מידי פעם גזר גזירות קשות, אך למלך היה ידיד טוב יהודי חסיד ויר"ש גדול אשר בכל גזירה שלחו אותו למלך והצליח לבטל את הגזירה, והנה פעם אחת גזר המלך גירוש, ובאו היהודים לאותו חסיד לפני תפילת מנחה וביקשו ממנו שילך למלך אפילו לפני מנחה כי פיקוח נפש דוחה הכל, והלך כאשר הגיע כמובן המלך קיבלו בסבר פנים יפות ושמה בו מאד מאד, בינתים הגיע כומר גדול וחשוב ממדינה רחוקה למלך וכמובן ערכו סעודה לכבודו והתיישבו והתחיל הכומר לשאת דבריו בברכות מעטירות למלך (בלע"ז) כאשר ראה זאת החסיד החליט בנתיים יתפלל מנחה כד שיגמור אותה כומר, אולם באמצע תפילתו גמר הכומר וביקש מכולם לענות אמן בכדי שברכתו תתקיים, והנה כולם ענו ובדקו ומצאו שרק החסיד לא ענה שהיה באמצע התפילה, מיד התחיל הכומר לצעוק ולתלוש שערתיו שהכל בטל בגלל שלא ענה החסיד אמן, ומיד המלך גזר עליו מיתה משונה והתכו אותו לחתיכות ושלחו אותו לביתו. והיה לו ידיד גדול שהצטרף מאד מדוע קרא לו כדבר הזה, ובא אליו בחלום וסיפר לו בגלל שפעם לא ענה אמן על ברכת בנו, ולכן הקב"ה גלגל עליו מידה כנגד מידה שלא יענה אמן ויקבל מיתה. ובגלל זה אמר הרב אבוהב ללבוש שנידה אותו לכפר על עווננו במקום מיתה.

מעשה שהיה בזמננו כיצר המחלה נעלמה:

מובא מעשה בספר כתר מלוכה עמוד שע"א בשם בעל המעשה שרה"ל פתאום חלתה אישתו במחלה הקשה והרופאים הקציבו לכל היותר תחזיק מעמד עד שלושה חודשים, כמובן שהדבר גרם למשבר גדול כמשפחה, ואז בעלה החליט לקבל על עצמו להקפיד לומר אמן ואשי"ר בקול ובכונה ושכחות זה יתקיימו דברי חז"ל שמאריכין ימיו. ולכן הלך לבית הכנסת שומר אמונים שמקפידים על אמן ואשי"ר בקול וכך עשה בהתמדה לרפואת אשתו, וב"ה כעבור חודשיים כאשר ביצעו בדיקת סיטי התברר שהמחלה נעלמה כליל והיו בתדהמה.

עוד מעשה שנפקד בפרי בטן:

עוד מסופר בספר כתר מלוכה עמוד שפ"ט שסיפר בעל המעשה של"ע היה נשוי במשך שנים רבות ולא נפקדו בכנים למרות שלא הניחו דבר שלא עשו הן בהליכת לצדיקי הדור להתברך והן טיפול אצל הרופאים אך לא עזר דבר, בצר לו הלך פעם

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

לאדמו"ר מקרלין זצ"ל לשפוך את מצוקתו לפניו, ואמר לו האדמו"ר שיש סגולה בדוקה ומנוסה שאפשר לזכות להיפקד, והיא יעץ לו האדמו"ר שיקח ממתקים לבית הכנסת בערב שבת ויאסוף את הילדים ויבטיחם כל מי שיענה אמן ואש"ר בקול יקבל שקית אחרי התפילה, ואכן קולם של הילדים בקע בבית הכנסת, וכך המשיך לעשות שבת אחרי שבת כמוכן הדבר גרם לחיזוק בבית הכנסת בעניית אמן ואש"ר ובתוך שנה זו נפקד בכך והיה לשמחת כולם. לאחר שנושע היות והיה לו חבר שלי"ע גם היה מצבו דומה שבמשך שנים רבות לא זכו לבן החליט לגלות לו את הסגולה ואכן החליף את מקומו ואותו חבר היה מביא את המתקים לילדים ואכן גם הוא נפקד באותה שנה בכך, אלא שהוא המשיך ולא הפסיק וכבר נפקד בשמנה בנים.

מוסר השכל:

עלה בידנו להשכיל ולהבין עד כמה כוחה של מילה אחת "אמן" לחולל פלאות בחיינו ולבטל כל גזירה רעה ולזכות לשפע ברכה והצלחה, ולכן במקום לחפש כל מיני סגולות וקמיעים ותיקונים ולשלם כספים רבים בזמן שיש מצוקה לאדם ולצערנו רבים מנצלים את המצב הזה, הנה סגולה הפועלת ישועות בלי כסף ובלי מאין לקבל על עצמו לענות אמן בכונה ולזכות ילדים לענות אמן ובכוח האמן אפשר להסיר כל חולי ומחלה וכל גזירה רעה, ועל ידי נזכה להותם בתוך הותם לחיים טובים מבורכים ומוצלחים בברכת חג שמחה.

מקורות:

1. **כן מתבאר במסכת יומא דף לו ע"א תניא,** רבי אומר [דברים לב] כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו. אמר להם משה לישראל בשעה שאני מזכיר שמו של הקדוש ברוך הוא אתם הבו גדל. **וכן במסכת ברכות דף מה ע"א.**
2. **מבואר במסכת שבת דף קיט ע"ב אמר רבי יהושע בן לוי:** כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו [והרא"ש גורם של שבעים שנה], שנאמר [שופטים ה] בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה'. מאי מעמא בפרע פרעות משום דברכו ה'. **רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אפילו יש בו שמץ של עבודה זרה – מוחלין לו,** כתיב הכא בפרע פרעות וכתיב התם [שמות לב] כי פרע הוא. **אמר ריש לקיש:** כל העונה אמן בכל כחו – פותחין לו שערי גן עדן, שנאמר [ישעיהו כו] פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים. אל תיקרי שמר אמנים אלא שאומרים אמן. מאי אמן? אמר רבי חנינא אל מלך נאמן. **וכן מבואר בזוהר – רעיא מהימנא כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף כ ע"א כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. וכ"כ בתיקוני זוהר הקדמה דף ד ע"ב.**
3. **במדרש קהלת רבה (וילנא) פרשה טז ד"א עיר קטנה זה בית הכנסת,** ואנשים בה מעט זה ציבור, ובא אליה מלך גדול, זה ממ"ה הקדוש ב"ה, וסבב אותה ובנה עליה מצודים גדולים, זה כמנון ועקמון, ומצא בה איש מסכן וחכם, זה הזקן החכם או החזן, שבשעה שהזקן יושב ודורש ועונין אחריו אמן יהי שמו הגדול מבורך אפי' יש לו שטר גזירות של מאה שנה הקדוש ברוך הוא מוחל על כל עונותיו, ואדם לא זכר וגו', אמר הקדוש ברוך הוא אתון לא אדכרתוניה אנא מדכר ליה (ויקרא י"ט) מפני שיבה תקום וגו'.
4. **ומסופר באוצר המדרשים (אייזנשטיין) עשרה הרוגי מלכות עמוד תמ"א א"ר ישמעאל אמר לי שר הפנים יידי שבי בחיקי ואני לך מזה יהא על ישראל עם קדוש,** ישבתי בחיקי והיה מסתכל ובוכה ודמעותיו נוטפות מעיניו ויורדות ונופלות עלי, אמרתי לו הדר זיווי מפני מזה אתה בוכה? אמר לי יידי בא ואכניסך בחדרי חדרים ולגנזי גנזין, ונטל את הפנקסים ופתח והראני אגרות כתובות בהן צרות מצרות משונות זו מזו, אמרתי לו הללו למי? אמר לי לישראל. אמרתי לו יכולין ישראל לעמוד באלה? אמר לי למהר בא ואראך צרות משונות מאלה. למהר הכניסני בחדרי חדרים והראני צרות קשות מהראשונות אשר להרב להרב ואשר לרעב לרעב אשר לשבי ואשר לביוזה לביוזה. אמרתי לו הדר זיווי וכי ישראל לבד חטאו? אמר לי בכל יום ויום מתחדשות עליהם גזרות קשות ורעות, וכיון שנכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין אמן יהא שמיה רבא מברך אין מניחין אותן לצאת מחדרי חדרים. **והובא סדר רב עמרם גאון (הרפנס) קריאת שמע וברכותיה. וכן הובא במחזור ויטרי סימן פז, וכ"כ בספר ליקוטי הפרדס מרש"י דף כד ע"א.**
5. **מבואר במסכת בבא קמא דף צא ע"ב דתניא:** ושפך וכסה – מי ששפך וכסה, ומעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכסה, והיביו ר"ג ליתן לו עשרה זהובים. **וכתבו התוספות מסכת בבא קמא דף צא ע"ב והיביו רבן גמליאל ליתן י' זהובים – בפרק כסוי הדם (חולין דף פז. ושם) מוכה שזהו שכר ברכה, וכו' ושכר ברכת המזון ארבע ברכות מ' זהובים, ומעשה באחד שקראו ש"צ לקרות בס"ת ובא אחר וקדם וקרא ושאל לר"ת ואמר לו שיתן לו תרנגולת לשחוט תחת אותם שתי ברכות, ואין נראה לר"י מעם זה דאם כן למה היביו ר"ג עשרה זהובים, ועוד פטרו ר"ת משום שיענה אמן וגדול העונה אמן יותר מן המברך, ועוד אמר ר"ת דבבבל אין דנין מילתא דלית ביה חסרון כים כדאמר לעיל (דף פד:). **וכתב הרא"ש מסכת חולין פרק ו עוד מעשה באחד שאמר למוהל אחד שימול את בנו וקדם אחר ומלו. ותבע הראשון שאמר לו האב למולו מן השני עשרה זהובים. ופטרו ר"ת. דאמר בפרק החובל (דף פד ב) דכל מידי דלית ביה חסרון כים לא עבדינן שליחותיהו ואפילו אם תפס מפיקנן מיניה. דכיון שהיה שם בשעת מילה ענה אמן גדול העונה אמן יותר מן המברך ואם לא ענה אמן איהו דאפסיד אנפשיה.****

החותם בברכת חג שמחה ופיתקא טבא.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

